

Warszawa, dnia 18 lutego 2020 r.

Komunikat FOR 4/2020:

**Jawność wyborów do nowej KRS:
publikacja list nie kończy sprawy**

- **Po 749 dniach od naszego zapytania Kancelaria Sejmu opublikowała skany list poparcia kandydatów na członków nowej Krajowej Rady Sądownictwa**
- **Publikacja była efektem wyroku sądu administracyjnego, który uchylił postanowienia Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych wstrzymujące udostępnienie list przez Szefa Kancelarii Sejmu**
- **Po 2 latach obstrukcji służby parlamentarne potwierdziły stanowisko organizacji pozarządowych, w tym Forum Obywatelskiego Rozwoju, że dokumenty te są informacją publiczną i podlegają udostępnieniu**
- **Analiza list potwierdza, że członków nowej KRS poparła wąska grupa sędziów powiązanych z Ministrem Sprawiedliwości – w tym ponad 50 prezesów i wiceprezesów sądów czy sędziów delegowanych do resortu – co przeczy zapewnieniom o szerokiej reprezentacji rady**
- **Wygląd dokumentów i kolejność podpisów mnoży wątpliwości, czy obecna KRS funkcjonuje legalnie, a tym samym, czy powołania sędziowskie na wniosek tego organu są ważne**

W ubiegły piątek Kancelaria Sejmu opublikowała listy poparcia do nowej KRS. To wielkie zwycięstwo społeczeństwa obywatelskiego – po prawie dwóch latach kierownictwo Sejmu zaczęło respektować prawo do informacji publicznej. Ujawnienie list nie kończy jednak całej sagi. Teraz czas na dogłębną analizę powiązań i zweryfikowanie, czy nowa KRS została wybrana zgodnie z ustawą – niezależnie od podnoszonych od wielu lat wątpliwości natury konstytucyjnej.

2 lata od wniosku o listy poparcia

W związku ze zmianą ustawy o KRS w grudniu 2017 r. i wprowadzeniem nowego mechanizmu wyboru 15 sędziów-członków tego organu ([krytykowanego m.in. przez FOR](#)), w dniu 26 stycznia 2018 r. poprosiliśmy Kancelarię Sejmu o udostępnienie list poparcia kandydatów do nowej KRS. [Służby sejmowe odmówiły](#), powołując się na nową ustawę, która rzekomo zakazywała ujawnienia tych dokumentów. Podobny wniosek przesłaliśmy również do Ministra Sprawiedliwości, który w toku całej procedury sprawdzał, czy osoby na listach legitymują się statusem sędziego. Resort, podobnie jak Kancelaria Sejmu, nie udostępniły żądanych przez nas informacji, ograniczając się do przekazania [pliku dokumentów z wymazanymi nazwiskami](#). Przeczyło to zatem słowom Ministra Sprawiedliwości, Zbigniewa Ziobro, który w związku z przestaniem list w takiej formie twierdził: [„Nie mam nic przeciwko temu, żeby ten proces \[wyboru sędziów do nowej KRS – P.W.\] był w pełni jawny”](#).

Zachowanie Szefa Kancelarii Sejmu i Ministra Sprawiedliwości negatywnie ocenił wojewódzki sąd administracyjny, który stwierdził, że listy poparcia są dokumentem urzędowym i podlegają ujawnieniu. Podobną ocenę wyraził w kilku innych orzeczeniach ze skarg organizacji pozarządowych czy parlamentarzystów opozycji. [W czerwcu 2019 r. Naczelny Sąd Administracyjny prawomocnie przyznał rację poseł Kamili Gasiuk-Pihowicz](#), wspieranej przez Fundację Centrum Analiz dla Rozwoju, która domagała się tych dokumentów od służb sejmowych.

Mimo ostatecznego wyroku, Kancelaria Sejmu zwlekała z udostępnieniem list poparcia. Parlamentarzyści PiS-u skierowali do przejętego Trybunału Konstytucyjnego wniosek o stwierdzenie, że przepisy umożliwiające ujawnienie ww. dokumentów są niezgodne z konstytucją. Na pomoc rządzącym ruszył także, wybrany chwilę wcześniej przez Sejm, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Jan Nowak, który w dwóch postanowieniach – wszczętych na wniosek sędziego Nawackiego z nowej KRS oraz z urzędu – zobowiązał Kancelarię Sejmu do nieudostępniania list do czasu zakończenia postępowania ws. rzekomego naruszenia prawa do ochrony danych osobowych sędziów, których nazwiska znajdują się w żądanych przez nas dokumentach.

Działanie Prezesa UODO stało się pretekstem do dalszej zwłoki ze strony służb sejmowych – mimo prawomocnego wyroku sądu. Wstrzymanie publikacji list oznaczało zatem, że to organ administracji publicznej bezprawnie skontrolował ostateczne orzeczenie NSA – w sytuacji, gdy konstytucja wymaga, by to sądy administracyjne kontrolowały władzę wykonawczą. Wobec tego, zachowanie Prezesa UODO, podobnie jak działanie Kancelarii Sejmu, należało ponownie zweryfikować przed sądem. Do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie trafiły trzy skargi na prezesa urzędu autorstwa poseł Kamili Gasiuk-Pihowicz, Rzecznika Praw Obywatelskich i Fundacji Centrum Analiz dla Rozwoju.

W dwóch wyrokach z dnia 24 stycznia 2020 r. WSA w Warszawie uchylił postanowienia Prezesa UODO wstrzymujące ujawnienie list poparcia do nowej KRS. W udostępnionych trzy tygodnie później [pisemnych uzasadnieniach orzeczeń](#) sąd wskazał – potwierdzając tym samym ocenę organizacji pozarządowych – że przepisy o ochronie danych osobowych (w tym RODO) nie mają zastosowania do udostępnienia list.

Jednocześnie, WSA w Warszawie zauważył to, co od początku wydawało się oczywiste – to sądy kontrolują administrację publiczną (Prezesa UODO), a nie odwrotnie. Wyroki są nieprawomocne, jednak zgodnie z procedurą przed sądami administracyjnymi, uchylone postanowienia nie wywołują skutków prawnych do czasu uprawomocnienia się tych orzeczeń. To oznacza, że Kancelaria Sejmu nie może powoływać się na działania Prezesa UODO uzasadniając odmowę publikacji list poparcia. Wobec tego, w dniu 14 lutego 2020 r. – po 749 dniach od skierowania zapytania – Kancelaria Sejmu opublikowała na swojej stronie [skany wykazów sędziów popierających kandydatów na członków nowej KRS](#).

Listy poparcia: co widać i czego nie widać?

Ujawnienie list poparcia rozwiewa tylko jedną wątpliwość – dokumenty te faktycznie istnieją. Kolejny etap to analiza ich treści i wszystkich zależności między kandydatami do nowej KRS a sędziami, których nazwiska znalazły się na listach. Już teraz szcątkowego badania podjęto się m.in. [FOR we współpracy z Helsińską Fundacją Praw Człowieka](#) (jeszcze przed publikacją skanów), a także [Iustitia](#).

Na ten moment widzimy, że spośród ponad 360 sędziów, którzy wzięli udział w całej procedurze (co stanowi ok. 3,5 proc. wszystkich sędziów):

- 49 sędziów, w momencie składania podpisu, było delegowanych do resortu sprawiedliwości, wykonując polecenia służbowe ministra i jego zastępców;
- 56 sędziów zostało powołanych przez Ministra Sprawiedliwości na stanowiska prezesów lub wiceprezesów sądów – kiedy to od sierpnia 2017 r. minister zyskał prawo do nieskrępowanego odwołania kierownictwa sądu;
- 60 sędziów otrzymało od nowej KRS rekomendacje do sądu wyższej instancji, z czego 20 z nich zostało już powołanych przez Prezydenta RP i orzeka.

Prosta analiza statystyczna powiązań między sędziami ubiegającymi się o członkostwo w nowej KRS a osobami z list poparcia – [które czytelnie przedstawił serwis BIQdata](#) – potwierdza brak reprezentatywności tego ciała. Korzystając z algorytmu używanego m.in. do oceny wartości publikacji naukowych w oparciu o liczbę i jakość cytowań ([HITS](#)), wyróżnić można dwie grupy sędziów, którzy pojawiają się na listach: najbardziej zaangażowanych w udzielanie poparcia (tabela 1) oraz beneficjentów poparcia od najbardziej zaangażowanych sędziów (tabela 2).

nazwisko i imię	wybrany do nowej KRS	rodzaj powiązania	hub
Puchalski Rafał	TAK	D P R	0,292037
Skowron Andrzej		D R	0,292037
Zwolak Paweł		D R	0,292037
Iwaniec Jakub		D	0,249964
Mroczkowski Paweł		D	0,248551
Walczewski Henryk		D	0,217000
Bochniak Irena			0,191188
Migda Bartłomiej		P	0,191188
Skrzyszowski Piotr		P	0,191188
Paweleczyk-Woicka Dagmara	TAK	D P	0,167107
Pawłyszcz Dariusz		D R	0,151758

nazwisko i imię	wybrany do nowej KRS	rodzaj powiązania	hub
Mitera Maciej	TAK	D P	0,147007
Klejnowska-Mosiołek Urszula		D	0,134220
Nawacki Maciej	TAK	P R	0,128842
Gołaszewska Agnieszka		D R	0,128842
Wypych Przemysław			0,128842

Tabela 1. Wykaz sędziów udzielających poparcia kandydatom do nowej KRS według wskaźnika *hub* algorytmu HITS – im wyższa wartość, tym większe zaangażowanie w udzielanie poparcia; poszczególne skróty oznaczają: D – delegacja do Ministerstwa Sprawiedliwości; P – powołanie na stanowiska prezesa lub wiceprezesa sądu; R – rekomendacja od nowej KRS.

nazwisko i imię	wybrany do nowej KRS	rodzaj powiązania	authority
Kołodziej-Michałowicz Joanna	TAK	R	0,445369
Dudzic Jarosław	TAK	P	0,430581
Kondek Jędrzej	TAK	D	0,399791
Styrna Paweł	TAK	P	0,312403
Pawełczyk-Woicka Dagmara	TAK	D P	0,304925
Furmankiewicz Grzegorz	TAK	R	0,283208
Drajewicz Dariusz	TAK	D P R	0,267247
Mitera Maciej	TAK	D P	0,247480
Nawacki Maciej	TAK	P R	0,200628
Puchalski Rafał	TAK	D P R	0,088967
Łapińska Ewa	TAK		0,066480
Kurcysz-Furmanik Teresa	TAK		0,015705
Witkowski Mariusz			0,006941
Jaskulski Marek	TAK		0,006829
Mazur Leszek	TAK	P	0,004663
Pelewicz Robert			0,004043
Łupina Zbigniew	TAK		0,000000

Tabela 2. Wykaz kandydatów do nowej KRS według wskaźnika *authority* algorytmu HITS – im wyższa wartość, tym większe poparcie uzyskane od najbardziej zaangażowanych sędziów; poszczególne skróty oznaczają: D – delegacja do Ministerstwa Sprawiedliwości; P – powołanie na stanowiska prezesa lub wiceprezesa sądu; R – rekomendacja od nowej KRS.

Z powyższych obliczeń wynika uprawdopodobnienie, że jedynie 5 z 15 członków obecnej KRS (Łapińska, Kurcysz-Furmanik, Jaskulski, Mazur, Łupina) uzyskało poparcie nie wywołujące większych wątpliwości. Ich zgłoszenia podpisali sędziowie niepowiązani z ministrem, orzekający głównie w okręgu kandydata.

Pozostałych członków nowej KRS poparli głównie sędziowie delegowani do resortu sprawiedliwości czy powołani przez ministra prezesa lub wiceprezesa sądów. Analiza wskazuje, że najbardziej zaangażowanym w organizowanie poparcia innym był sędzia Rafał Puchalski, który jeszcze niedawno był delegowany do Ministerstwa Sprawiedliwości, a następnie mógł liczyć na funkcję prezesa sądu i awans do Izby Dyscyplinarnej od grona, którego jest członkiem.

Podobne wątpliwości budzi wygląd list. Jak wskazywało m.in. [Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia”](#), u kilku kandydatów kolejność nazwisk na zgłoszeniach jest taka sama lub identyczna, co może sugerować, że były one uzupełniane w jednym momencie. Jednocześnie, nagłówek na każdej stronie, wskazujący na czyją rzecz udzielono poparcia, w przypadku kilku kandydatur wypełniony jest pismem maszynowym, co może sugerować, że listy te wypełniane były *in blanco*, a takie kartki następnie opatrzywano nagłówkiem z nazwiskiem kandydata (któremu być może brakowało poparcia).

Nielegalna KRS

Powiązania kandydatów z władzą polityczną, w tym z sędziami delegowanymi do resortu sprawiedliwości, wskazują jednoznacznie, że nowa KRS nie jest ciałem niezależnym. Jednocześnie – [abstrahując od wyrażanych od lat wątpliwości odnośnie do zgodności całej procedury z Konstytucją RP](#) – może się okazać, że rządzący nie przestrzegali nawet własnej ustawy, dokonując obsadzenia 15 miejsc w nowej KRS. Podpisy składane „w ciemno” można bowiem traktować jako naruszenie wymogu poparcia konkretnego kandydata, a późniejsze nadrukowanie na niezaadresowanej liście nazwiska sędziego ubiegającego się o członkostwo w nowej KRS jako ewentualne popełnienie czynu zabronionego.

Należy też pamiętać o tym, że pięcioro sędziów z Sądu Rejonowego w Olsztynie [wycofało swoje poparcie pod zgłoszeniem sędziego Macieja Nawackiego](#) przed skierowaniem kandydatury do Marszałka Sejmu, co każe podać w wątpliwość, czy w momencie głosowania przez posłów sędzia Nawacki legitymował się statusem kandydata. Wobec tego, do okoliczności potwierdzających podległość nowej KRS władzy politycznej, dodać należy również błędy formalne podczas samego wyboru 15 członków-sędziów rady.

Jeżeli wskazane zastrzeżenia się potwierdzą, kwestia podważenia ważności uchwał nowej KRS pozostanie nadal otwarta, co może mieć wpływ na skuteczność powołań sędziowskich na wniosek tego organu. Najbliższe miesiące powinny dać odpowiedź na te wątpliwości.

Forum Obywatelskiego Rozwoju

FOR zostało założone w 2007 roku przez prof. Leszka Balcerowicza, aby skutecznie chronić wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym. Naszym celem jest zmiana świadomości Polaków oraz obowiązującego i planowanego prawa w kierunku wolnościowym.

FOR realizuje swoje cele poprzez organizację debat oraz publikację raportów i analiz podejmujących ważne tematy społeczno-gospodarcze, a w szczególności: stan finansów publicznych, sytuację na rynku pracy, wolność gospodarczą, wymiar sprawiedliwości i tworzenie prawa. Z inicjatywy FOR w centrum Warszawy i w Internecie został uruchomiony licznik długu publicznego, który zwraca uwagę na problem rosnącego zadłużenia państwa. Działania FOR to także projekty z zakresu edukacji ekonomicznej oraz udział w kampaniach na rzecz zwiększania frekwencji wyborczej.

Wspieraj nas!

Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wyczerpanego, skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, wesprzyj finansowo nasze działania.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

W sprawie darowizn możesz się skontaktować z:

Patrycja Satora, dyrektor ds. rozwoju FOR

tel. 500 494 173

e-mail: patrycja.satora@for.org.pl

Już dziś pomóż nam chronić wolność – obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

KONTAKT DO AUTORA

Patryk Wachowiec

Analityk prawny FOR, prezes Fundacji Centrum Analiz dla Rozwoju

e-mail: patryk.wachowiec@for.org.pl

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR
ul. Ignacego Krasickiego 9A • 02-628 Warszawa • tel. 22 628 85 11
e-mail: info@for.org.pl • www.for.org.pl
[f](https://www.facebook.com/FundacjaFOR)/FundacjaFOR • [t](https://twitter.com/FundacjaFOR)@FundacjaFOR